שבעת ימים פרק ראשון יומא יח.

ומאי מרבע או חמש. מתי מרבע ומתי חמש: **לרבנן.** דפליגי עליה דר' יהודה בפרק המליל (סוכה דף נ.) ואמרי משמר היוצא נוטל שם ומשמר הנכנס נוטל שם חלות ושכר הגפת דלתות לא שקיל משמר הנכנס נמצאו כולן נאות (ב) ומחלקות וכהן גדול מולק עם שמיהן ומשנים עשר בני מיפלג ומחלה שלם אינו נוטל בציר חדא מפלגא חמש שקיל: **לר' יהודה דאמר נכנס נוטל שתים.** בלא מחלוקת בשכר שהוא מגיע למוצאי שבת דלתות העזרה ומיל והיכל ולשכות שפתחו שחרית משמר שיצא לו מעשר בני מיפלג שאין השתים נאות במחלוקת כי שכרם הם: **בציר חדא מפלגא.**

דעשר ושקיל ארבע: **כולה רבי היא.** דאמר פלגא שקיל: **ושכר לה לרבי יהודה.** דאין השתים מתחלקות לעולם: **אלא מאי מרבע הא חמש בני למישקל לא קשיא הא דאיכא משמר המתעכב וכו'.** פעמים שיום טוב חל בשני בשבת ויש משמר מקדיש ובא מערב שבת ומתעכב עד הרגל שכל המשמרות נאות ברגל או פעמים שמוצאי יום טוב ערב שבת והמשמרות הולכות למקומם בערב שבת ויש משמר שמתעכב שם עד מוצאי שבת ומצו במקבת סוכה (דף נה:) שבת שבתוך הרגל היו כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים וכן י"ט המסוך לשבת בין מלפניה שאין יכולים לשוב בשבת למקומן בין מלאחריה שעל כרחן הן מקדימין לבא מע"ש היו כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים שהרי על כרחן שוהין שם והרי היא כשבת שבתוך הרגל חל יום אחד להפסיק ביניהם או מלפניה כגון שבלה המועד במשיכי בשבת או מאחריה שהתחיל המועד בשני בשבת לא היה להם להקדיש לבא מלפני השבת אינן שוות אלא משמר המתעכב בשבת בין שהוא משמר אחד בין שהוא משמרות הרבה נוטל שתי חלות והשאר מתחלקות למשמר היוצא ונכנס שזמנו קבוע לאותה שבת: **אי הכי.** דמגיעתא רבי היא מאי לעולם חמש: **מתני' איני.** אדוני: (ג) **קורין לפניו בסדר היום.** פרשת אחרי מות וכן כל שבעת הימים: **שיהא מכיר.** מתבונן בבהמות העוברות לפניו לתת אל לבו בהלכות סדר היום: **גמ' במקדש ראשון.** לא העמידו אלא על פי התורה בהיום מהוגנין: **מרפא בת ביתום.** אלמנה עשירה היתה וקידשה יהוסע בן גמלא ונתנה ממון ליאלי המלך ומינהו להיות כהן גדול: **תרקבא.** חלי סאה תרי ו) קב: **דדינרי.** זהובים: **דיילא.** שוטר המלך: **בשוקא קמיה לא מחליף.** מתוך שהיה מכירך מתחילה בקי הוא בעושרך ובמעשיך למצוא עליה לגבות ממך ממון: **מאכילין אותו.** ערב יום הכפורים שחרית סלתות וביצים כדי למסמס אכילה שבמעיו לשלשלו שלא יצטרך לנקביו למחרת: **לידי חימוס.** של קרי שהסלתות וביצים מרגיזים את הזרע: **אב"י ואבב"י** סימנים הן ומפרש להו ואזיל: **זב מולין לו במאכל.** אם אכל מאכל הרבה מכל מין שהוא מולין לומר שמחמת רוב מאכל לאה ואינו זב לטומאת שבעה ולקרבן דכתיב (ויקרא טו) בשרו ולא מחמת אותם אכל בעל קרי טמא באותם דאין קרי חוב באים ממקום אחד ואין מרגישים שזה שהזוב ז) דומה למי בצק של שעורין ואינו קשור אלא כלוכן בילה המוחזת ושכבת זרע קשור כלוכן בילה שאינה מוחזת: **אין מאכילין אותו.** בימי בדיקתו: השתלים

מסורת הש"ס

א) [סוכה נ.], ב) מולין קלד: הוריות ע. [תוספתא פ"א ה"ז], ג) יומות פא., ד) [גיר' ע"י רב יוסף], ה) [גיר' ע"י עד], ו) [ל"ל וקב וכ"ה בערוך], ז) [נדה לה:], ח) [ל"ל שבתרקן].

תורה אור השלם

ו. והכהן הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו אֲשֶׁר יוּצַק עַל רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ לִלְבֹּשׁ אֶת הַבְּגָדִים אֶת רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע וּבְגָדָיו לֹא יִפְרֹם:

ויקרא כא י

הגהות הב"ח

(א) גמ' וסכר הגפת דלתות לא שקיל משתים עשרה: (ב) רש"י ד"ה לרבנן כו' נמצאו סולן נאות במחלוקת וכהן גדול: (ג) ד"ה וקורין לפניו כל שבעת הימים בסדר היום בס' אחרי מות הס"ד:

הגהות הגר"א

[א] גמ' (מ"ר זב מולין לו במאכל וכל מיני מאכל) מה"מ: [ב] שם המכילין לדי טומאה. נ"ב ויהא חולה כהן רע"ל חולה כמל מיני מאכל. (ועי' בא"ר מ"ב חיים מתני' כ' וכפי' הר"ש):

תוס' ישנים

רבא אמר חולה רבי יכי. וא"ת אבי דמיקי ריבא כרבנן ופיקא רבי ומיקי מלעתא ה) (דרבי) בפלוגתא דרבי יהודה ורבנן ולוקמה כמשמר המתעכב ברבא וחולה כ) (כרבי) וי"ל דמילתא דלא שכיחא היא ורבא לא ניחא ליה לאפלוגי רבנן ורבי בהא אלא פליגא ליה דמתלה מתם לגולי עלמא כדאשכחן גבי שמת (דף קמג.) גבי אבילי ואמקרוני ובמסכת ע"ז (דף י:) גבעבה דקרעינא בר אלוס שנתן כל נכסיו לרע"ב: מרתא בת ביתום. אלמנה עשירה היתה וקידשה יהוסע קודם שנתמנה ואח"כ נתמנה להיות כהן גדול כדאמרינן ביומא (דף פא.) עד דאוקמיה ליהוסע בן גמלא ואח"כ אחשב היה כדאשכחן לקמן (דף נ.) שעשה שני גולות של אשכרע ל' והב ומזכירין אותו לשבח ואמרינן בפרק לא יחפור (דף כא.) מתקנת יהוסע בן גמלא ואילך מ"מ היו בעלי תורה וחסידין ממנו ולאיין למנות יותר:

עין משפט נר מצוה

פד א ב מיי' פ"ח מהל' עבודת יום"כ הלכה ה:

פה ג שם הלכה ו:

פו ד מיי' פ"ב מהלכות כלי המקדש הלכה א:

פז ה מיי' פ"ח מהלכות עבודת יום"כ הלכה ו:

פח ו מיי' פ"ב מהלכות מחוסרי כפרה הלכה כ:

מוסף רש"י

הגפת דלתות. פגיעת דלתות (דברים ז:).

רבינו חננאל

וארבע או חמש דקתני הכי קאמר, אי לרבנן חמש, אי לר' יהודה ארבע, אי לרבנן דאמרו שכר הגפת דלתות ליבא, י"ב חלות כולן בני למיפלג, פותחין מן החצי אחת נשארו י"א חלות. גנאי הוא לו ליטול חצי חלה, מעשר בני למיפלג, הלכך נוטל חמש מן העשר. אי לר' יהודה דתני בסוף מסכת סוכה הנכנס נוטל ד' והיוצא נוטל חמש. ואוקימנא הני תרתי יתירי שכר הגפת דלתות, פ' כיון שמשמרה הראשונה פתחה בשחרית בשבת ויצאה אחר חצי היום ומשמרה הנכנסת [מניסה] השערים שפתחה אותם היוצאות. נוטלת בשכרה ב' חלות, נשארו עשרה חלות פחות אחת מן החצי נשארו ט'. אין דרך ארץ ליטול (פרס) (פרוסה) (חלק בח") (ותולק מהשמונה) זה נוטל ד' ואלו כולן נוטלין (ד") [ששה]. רבא אמר כולה ר' היא. ור' סבר לה כר' יהודה דאמר הנכנס נוטל שבע כו'. אי הכי אמאי ארבע הא ר' הוא דאמר פלגא שקיל חמש בני למשקל. ושנינן בראיכא משמר [המתעכב] דשקיל משמר הנכנס שתים בשכר הגפת דלתות והמתעכב עוד נוטל שתים אחרות, כדתנן בסוף סוכה והמתעכב נוטל שתים. נשארו ח' שקיל החצי ארבע משמונה. ואם אין שם משמר המתעכב נוטל משמר הנכנס שתים שכר הגפת דלתות נשארו עשר חלות (בינלי) (נוטל) חצין חמש. אי הכי כי רבי סבר פעמים נוטל חמש ופעמים נוטל ארבע אמאי תני לעולם חמש ועלתה בקושיא. מוסרין לו זקנים מזקני ב"ד כו'. במקדש ראשון לא היו מעמידין כהן גדול אלא מי שהוא גדול מבולן בכח בני בעושר ובחכמה ויכר. ובמקדש שני היה משחיד

עיילא ליה מרתא בת ביתום לינאי מלכא. אין זה ינאי המלך (שבכרים פ') האומר (קדושין דף פו.) שהרג חכמי ישראל דהתם כהן גדול הוה דקתמר הקם להם בלילה שבין עינין ולא היה ממנה אחר במקומו: והאמר

ומאי ארבע או חמש לרבנן דאמרי ה) נכנס נוטל שש ויוצא נוטל שש ושכר הגפת דלתות לא (ו) משתים עשרה בעי מיפלג בציר חדא מפלגא חמש שקיל לר' יהודה דאמר נכנס נוטל שבע שתים בשכר הגפת דלתות ויוצא נוטל חמש מעשר בעי מיפלג בציר חדא מפלגא ושקיל ארבע רבא אמר כולה רבי היא וסבר לה כר' יהודה ואלא מאי ארבע הא חמש בעי למשקל לא קשיא הא דאיכא משמר המתעכב הא דליכא משמר המתעכב אי איכא משמר המתעכב משמנה בעי למפלג ושקיל ארבע אי ליכא משמר המתעכב מעשר בעי למפלג ושקיל חמש אי הכי מאי רבי אומר לעולם חמש קשיא: **מתני'** אמסרו לו זקנים מזקני בית דין וקורין לפניו בסדר היום ואומרים לו אישי כהן גדול קרא אתה בפיך שמא שכחת או שמא לא למדת ב) ערב יום כפורים שחרית מעמידין אותו בשער מזרח ומעבירין לפניו פרים ואילים וכבשים כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה ג) כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשתה ערב יוה"כ עם חשיכה לא היו מניחין אותו לאכול הרבה מפני שהמאכל מביא את השינה: **גמ'** בשלמא שמא שכח לחיי אלא שמא לא למד מי מוקמינן כי האי גוונא ד) והתניא ה) והכהן הגדול מאחיו ו) שיהא גדול מאחיו בכח בנוי בחכמה ובעושר אחרים אומרים מנין שאם אין לו שאחיו הכהנים מגדלין אותו ת"ל והכהן הגדול מאחיו גדלהו משל אחיו אמר רב יוסף לא קשיא כאן במקדש ראשון כאן במקדש שני ז) דאמר ר"ר' אסי תרקבא דדינרי עיילא ליה מרתא בת ביתום לינאי מלכא ח) על דאוקמיה ליהושע בן גמלא בכהני דרבי: ערב יום הכפורים שחרית וכו': תנא אף השעירים ותנא דידן מאי טעמא לא תנא שעירים כיון דעל חטא קא אתו חלשא דעתיה אי הכי פר נמי על חטא הוא דאתי פר כיון דעליו ועל אחיו הכהנים הוא דאתי באחיו הכהנים אי איכא איניש דאית ביה מילתא מידע ידע ליה ומהדר ליה בתשובה בכולהו ישראל לא ידע אמר רבינא היינו דאמרי אינשי אי בר אחתיך דיילא הוי חזי בשוקא קמיה לא תחליף: כל שבעת הימים לא היו מונעין וכו': תניא רבי יהודה בן נקוסא אומר מאכילין אותו סלתות וביצים כדי למסמסו אמרו לו כל שכן שאתה מביאו לידי חימום תניא סומכוס אמר משום ר' מאיר ט) אין מאכילין אותו לא אב"י ואמרי לה לא אבב"י ויש אומרים אף לא יין לבן לא אב"י לא אתרוג ולא ביצים ולא יין ישן ואמרי לה לא אבב"י לא אתרוג ולא ביצים ולא בשר שמן ולא יין ישן ויש אומרים אף לא יין לבן מפני שהיין לבן מביא את האדם לידי טומאה [א] תנו רבנן יז) תולין לו במאכל וכל מיני מאכל אלעזר בן פנחס אומר משום רבי יהודה בן בתירא אין מאכילין אותו לא חגב"י ולא גב"ם ולא כל דברים המביאין לידי טומאה [ב] לא חגב"י לא חלב ולא גבינה ולא ביצה ולא יין ולא גב"ם מי גרסין של פול ובשר שמן ומריים ולא כל דברים המביאים לידי טומאה לאתויי מאי לאתויי הא דת"ר חמשה דברים מביאים את האדם לידי טומאה ואלו הן השום והשחלים

ונכנס אפי' אם אין בו המדות הללו. לפיכך היו צריכין לבוחנו. אם יודע או לאו. פירוש דיאלא כגון ממונה במכס ועל הנכנסין והיוצאין והנושאין ונותנין. ואם בא אדם להסחיר קרובו יודע בו ואינו יכול לנגוב דעתו. וכן א' בענין המומנים באכילת הפסח בסוף פר' כיצד צולין והאי דרגש בהו דיאלא. כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל כו' תניא יהודה בן נקוסא אומר מאכילין אותו סלתות וביצים כדי למסמסו כו'. ת"ר זב תולין לו במאכל וכל מיני מאכל. ואין מאכילין אותו כל דבר שמביא לידי חימום ומרגילו לזיבות.

פר נמי מי חטא אמי. וא"ת איכא פר מיסף דעל חטא לא אמי ר"ל דנמתניתין קאמי פרים ופר חטאת הוי בכלל: לא מאכל ולא משקה. ותמ"ל שכהן של בית אב אסור לשתות יין [הכא איירי] אחר עבודה כשהולך לישן ולא כפר ריב"ל שפירש דמשקה כשאר משקין דלאו יין קאמר דהא שאר משכרין נמי אמורי כגון דבש ותלא דבילה קשילות: אין מאכילין אותו חגב"י. מימה אמאי לא תניא בכהן גדול יש לומר דלא התמירו כי כל כך ואם תאמר אמאי לא אמליטיה לוב ולא היו משמת כאותם יש לומר דמכל מקום מיכת פתרת אפילו כאותם כדתנן נמנו זבים (פ"ב מ"ב) ומנדה בפרק בנות כותים (דף נ.):

ח) [סוכה נ.], ט) ל"ל כרבנן.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com